

POSTANOWIENIE

Dnia 19 września 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Sobutka

w sprawie z odwołania E. B.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Kielcach
o rekompensatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 19 września 2024 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonej od wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie
z dnia 12 stycznia 2023 r., sygn. akt III AUa 1579/19,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Decyzją z 14 marca 2019 r. (nr [...]) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Kielcach odmówił E. B. prawa do rekompensaty na podstawie art. 21 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych.

Sąd Okręgowy w Kielcach V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z 23 września 2019 r. (sygn. akt V U 700/19 zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał E. B. rekompensatę od 22 lutego 2019 r., zasądził od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Kielcach na rzecz E. B. kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego oraz stwierdził, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Na skutek apelacji organu rentowego, wyrokiem z 12 stycznia 2023 r. (sygn. akt III AUa 1579/19), Sąd Apelacyjny w Krakowie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zmienił zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego w Kielcach i oddalił odwołanie.

Skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie wniosła do Sądu Najwyższego ubezpieczona zaskarżając ten wyrok w całości, zarzucając rozstrzygnięciu naruszenie prawa materialnego przez błędną jego wykładnię, tj. art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych, w związku z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz § 2 ust. 1 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze polegającą na:

- błędnym przyjęciu, że za pracę w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wykonywaną stale i w pełnym wymiarze czasu pracy należy uznać pracę, w ramach której, w sposób stały podczas wykonywanych przez pracownika czynności szkodliwe dla zdrowia czynniki wywoływane są jedynie bezpośrednio przez tego pracownika, tj., iż jedynie wykonywanie przez E. B. stale i wyłącznie (przez cały dzień pracy) czynności związanych z przetwarzaniem żywic można byłoby uznać za ww. pracę w sytuacji, gdy prawidłowa wykładnia wskazanych przepisów wskazuje, że jeżeli w trakcie wykonywanych czynności pracownik w takim samym stopniu jakby sam wykonywał ww. czynności w sposób stały jest narażony na działanie tych czynników, wskutek czynności wykonywanych przez innego pracownika, to należy uznać, iż jego praca jest pracą wykonywaną w warunkach szczególnych.

Z uwagi na stawiane zarzuty skarżąca wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz uchylenie zaskarżonego wyroku i oddalenie apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w całości oraz zasądzenie od organu rentowego na rzecz E. B. kosztów postępowania apelacyjnego oraz kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego, ewentualnie uchylenie w całości zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu w Krakowie do ponownego rozpoznania.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca wskazała na jej oczywistą zasadność. Zdaniem ubezpieczonej dokonanie przez Sąd Apelacyjny błędnej wykładni wskazanych przepisów nie budzi wątpliwości. Prawidłowa wykładnia ww. przepisów wskazuje, że pracą wykonywaną w szczególnych warunkach w sposób stały i w pełnym wymiarze czasu pracy nie jest wyłącznie praca, w której wszystkie czynności wiążą się z generowaniem szkodliwych czynników, ale za taką należy również uznać takie czynności, które z racji stałego kontaktu z tymi czynnikami w sposób stały narażają pracownika przy wszystkich wykonywanych przez niego czynnościach. Istotne w ocenie skarżącej jest to, że pracownik w trakcie swojej pracy w sposób stały narażony jest na działanie szkodliwych czynników, a to w niniejszej sprawie miało miejsce nie tylko z uwagi na czynności własne E. B., ale również z uwagi na prace wykonywane przez pozostałych techników dentystycznych w tej samej pracowni.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna wywiedziona w niniejszej sprawie nie kwalifikuje się do jej przyjęcia i merytorycznego rozpoznania zarzutów w niej zawartych.

Na wstępie należy przypomnieć, że skarga kasacyjna podlega badaniu (na etapie przedsądu) w zakresie spełnienia przez nią warunków formalnych. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, jeżeli istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, jeżeli zachodzi nieważność postępowania lub jeżeli skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Nakładając na skarżących obowiązek wskazania i uzasadnienia oznaczonej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, czyli tak zwanego przedsądu, ustawodawca zagwarantował, że skarga kasacyjna, jako nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń, będzie realizować funkcje publicznoprawne. Ograniczenie przesłanek, wskazanych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. do czterech ma, w konsekwencji, zapewnić, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ustrojowo i procesowo będzie uzasadnione jedynie w tych przypadkach, w których mogą być

zrealizowane jej funkcje publicznoprawne, a skarga nie stanie się instrumentem wykorzystywanym w każdej jednostkowej sprawie. Ostatecznie, nie w każdej sprawie, nawet takiej, w której prawomocne orzeczenie zostało wydane w warunkach błędu w subsumpcji, czy też wyniku wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. W przeciwnym bowiem razie Sąd Najwyższy stałby się, wbrew obowiązującym przepisom, sądem trzeciej instancji, a jego zadaniem nie jest przecież dokonywanie korekty ewentualnych błędów w zakresie stosowania, czy też wykładni prawa, w każdej indywidualnej sprawie.

Podkreślenia wymaga także, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być więc przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione – czego w rozpoznawanej skardze kasacyjnej zabrakło. Skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, aby Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w uzasadnieniu jej podstaw pozostałych elementów konstrukcyjnych skargi, ani tym bardziej się ich domyślać (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 19 maja 2022 r., I USK 434/21, Legalis nr 2740849).

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w niniejszej sprawie oparty został na przesłance jej oczywistej zasadności (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.). W tym miejscu należy więc przypomnieć, że w przypadku wniosku opartego na przesłance oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, powinien być zawarty wywód prawny wyjaśniający, w czym wyraża się owa oczywistość i przedstawić argumenty na poparcie swych twierdzeń (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035; z 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289; z 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205; z 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z 5 września 2008 r., I CZ 64/08, LEX nr 512050). O ile dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez

potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy przepisów prawa i doszukiwania się ich znaczenia (tak m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274; z 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616; z 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364; z 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134). Ponadto, w judykaturze podkreśla się, że przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego: z 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230; z 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743; z 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133). Strona skarżąca pomijając odrębne uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie wykazała istnienia tej właśnie przesłanki pedsądu – po myśli art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Z tych względów na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

[SOP]

r.g.